

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

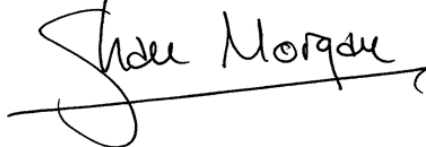
Mr Nick Ramsay AC
Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

28 Mawrth 2018

Annwyl Mr Ramsay,

Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus: Adroddiad Craffu ar Gyfrifon 2016-17

Atodaf fy ymatebion i adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn ymwneud â Chraffu ar Gyfrifon 2016-17, ar gyfer yr argymhellion a gyfeiriwyd at Lywodraeth Cymru ichi gael rhoi sylw iddynt.

Yn gywir,

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol/ Permanent Secretary
Llywodraeth Cymru/ Welsh Government

BUDDSODDWRYR | **INVESTORS**
MEWN POBL | **IN PEOPLE**

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding

Argymhelliad 1. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn ystyried sut i gynnwys gwybodaeth am ei pherfformiad a mabwysiadu'r arfer hwn ar gyfer paratoi adroddiad blynyddol a chyfrifon y flwyddyn nesaf cyn cyhoeddi canllawiau pellach i Gyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru.

Drwy'r cyfrifon blynyddol, mae Llywodraeth Cymru yn adrodd ar ei stiwardiaeth o Gyllideb Cymru sydd wedi cael ei chymeradwyo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, a'i pherfformiad mewn perthynas â gweinyddiaeth y sefydliad.

Mae Gweinidogion Cymru, yn unol â'u hamcanion a blaenoriaethau, yn gwneud penderfyniadau ar flaenoriaethau gwariant y maent yn adrodd arnynt ar wahân. Cyn 2016-17, roedd y cyfrifon yn croesgyfeirio at adrodd ar berfformiad drwy gysylltu â'r adroddiad blynyddol a lunnir ar y Rhaglen Lywodraethu. Yn y dyfodol, bydd yr elfen adrodd ar berfformiad yn cael ei chroesgyfeirio â'r Adroddiad ar Lesiant Cenedlaethau'r Dyfodol newydd a fydd yn cael ei lunio yn haf 2018.

Argymhelliad 2. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn egluro'r gofynion y mae'n anelu at gydymffurfio â hwy wrth baratoi ei hadroddiad blynyddol a'i chyfrifon a bod yn glir ynghylch gofynion Cymru ar gyfer Adroddiadau Blynyddol, a sicrhau bod pob corff yn cydymffurfio â'r canllawiau hyn, gan gynnwys eu hunain. Bydd hyn yn helpu i ddarparu gwybodaeth ddigonol a phriodol gan alluogi gwaith craffu effeithiol.

Wrth baratoi'r cyfrifon blynyddol, mae Llywodraeth Cymru yn cydymffurfio â gofynion y Llawlyfr Adroddiadau Ariannol. Yr unig eithriadau yw eitemau nad ydynt yn hanfodol i gyfrifon Llywodraeth Cymru, sy'n cael eu heithrio yn unol â'r egwyddor o symleiddio'r modd y cyflwynir y cyfrifon.

Fel Llywodraeth ddatganoledig, Llywodraeth Cymru yw'r awdurdod perthnasol ar gyfer diffinio pa wybodaeth ychwanegol y dylid ei chynnwys yn yr adroddiad blynyddol a chyfrifon ac yn rhai y cyrff hyd braich. Felly, rydym hefyd yn ystyried y ddeddfwriaeth berthnasol yng Nghymru; fel Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, a barn defnyddwyr y cyfrifon.

Mae Llywodraeth Cymru yn ystyried mai'r brif gynulleidfa ar gyfer y cyfrifon blynyddol yw:

- Dinasyddion Cymru
- Aelodau'r Cynulliad – gan gynnwys aelodau'r Cabinet, y Pwyllgor Cyllid a'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
- Bwrdd Llywodraeth Cymru a'r Pwyllgor Archwilio a Risg

Drwy symleiddio'r cyfrifon dros y ddwy flynedd ddiwethaf mae Llywodraeth Cymru wedi ceisio darparu gwybodaeth sy'n hygyrch ac yn berthnasol i'r gynulleidfa hon. Rydym yn falch o weithredu ar unrhyw adborth a dderbynnir ar ffyrdd o wella'r modd y cyflwynir yr wybodaeth hon.

Mae Llywodraeth Cymru yn rhoi gwybod i'r cyrff a noddir ganddi am ofynion cyfrifon blynyddol drwy gyfarwyddyd cyfrifon.

Mae cydymffurfiaeth â'r gofynion hyn yn cael ei hasesu fel rhan o'r archwiliad allanol o gyfrifon y sefydliadau hynny yn flynyddol.

Argymhelliad 4. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn rhoi ystyriaeth i'r gwahanol ymagweddau tuag at bolisiau cronfeydd wrth gefn ar gyfer y cyrff a noddir ganddi, yn arbennig o ystyried yr hyblygrwydd gwell a roddir iddi yn sgil Cronfa newydd Cymru o 2018-19.

Mae creu un Gronfa Wrth Gefn neilltuedig i Gymru yn gwella'r trefniadau blaenorol ar gyfer Cyfnewid Cyllidebau ac yn eu symleiddio. Y bwriad yw galluogi Llywodraeth Cymru i gario ymlaen unrhyw adnoddau heb eu dyrannu a rheoli unrhyw anwadalrwydd mewn referniw o drethi datganoledig.

Mae cyllidebau ar gyfer cyrff allanol yn cael eu cytuno gan yr isadran noddi berthnasol yn Llywodraeth Cymru a'u dyrannu o gyllideb yr isadran. Mae cyrff a noddir yn gallu cytuno ar gario ymlaen o un flwyddyn i'r nesaf gyllidebau adnodd, ar yr amod y gall yr isadran noddi gynnwys y gwariant ychwanegol yn ei chyllideb gyffredinol. Mae terfynau'r cronfeydd wrth gefn presennol yn cyfeirio at symiau cyfyngedig o arian parod y mae cyrff a noddir yn eu dargadw ar ddiwedd y flwyddyn.

Argymhelliad 10. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am ei gwaith Archwilio Mewnol cyn i'r Pwyllgor graffu ar gyfrifon Llywodraeth Cymru ar gyfer 2017-18, gan ein galluogi i roi ystyriaeth ddyledus i'r cynnydd cyn inni ystyried y cyfrifon yn fanwl ym mis Medi 2018.

Yn dilyn argymhelliad yn 2015-16, cytunwyd y byddai Gwasanaeth Archwilio Mewnol Llywodraeth Cymru yn trefnu adolygiad o'r trefniadau trosolwg ar gyfer cynlluniau a ariennir gan Lywodraeth Cymru, a weinyddir gan sefydliadau allanol, fel rhan o'i rhaglen waith ar gyfer y flwyddyn ariannol 2017/18. Gwnaed hynny er mwyn asesu a oes digon o fesurau diogelu, a'r rheini'n rhai cymesur, ar waith i atal twyll.

Cytunwyd ar y cylch gorchwyl ar gyfer archwiliad 2017/18 a dechreuodd y gwaith maes gyda'r cyfnod cyntaf o waith archwilio yn ymwneud â'r gweithdrefnau sy'n gysylltiedig â threfniadau trosolwg ar sail Llywodraeth Cymru gyfan. Bydd dau gyfnod arall yn dilyn, i gynnwys cynnal adolygiad o sampl o grantiau a ddyfarnwyd er mwyn astudio'r trefniadau yn fanylach ac yna adolygiad i ystyried lle y defnyddiwyd trefniadau caffael i ddod o hyd i ddarparwr i gyflenwi grantiau ar ein rhan.

Yn ystod cam cynllunio archwiliad cyfnod un, roedd rhaid nodi pa fath o sefydliadau y dylid eu hystyried yn gyrrff sy'n gweinyddu'r mathau hyn o grantiau gan gynnwys Cyrff a Noddir gan Lywodraeth Cymru, y GIG, awdurdodau lleol, yr heddlu, ysgolion, y trydydd sector a sefydliadau preifat. Mae ein gwaith archwilio yn canolbwyntio ar sefydliadau lle mae llai o sicrwydd ynglŷn â threfniadau.

Byddwn yn rhoi diweddariad pellach ar y gwaith hwn pan gyhoeddir y cyfrifon blynyddol yn hwyrach yn yr haf.

Yn ystod 2017/18, mae gwaith archwilio arall a gynhaliwyd gan y Gwasanaeth Archwilio Mewnol, Tîm Archwilio Cronfeydd Ewropeaidd Llywodraeth Cymru ac adolygiadau gan Swyddfa Archwilio Cymru hefyd wedi cyfrannu at yr ystod o sicrwydd sydd ar gael mewn perthynas â rheoli cynlluniau grant, gan Lywodraeth Cymru ei hun a chan sefydliadau allanol ar ei rhan.

Argymhelliad 11. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn dangos yn glir sut y mae ei systemau Rheoli Perfformiad yn gadarn ac yn cynhyrchu canlyniadau pendant.

Mae rheoli perfformiad ei gweithwyr yn fater difrifol iawn yng ngolwg Llywodraeth Cymru. Rydym yn dilyn dulliau newydd o reoli perfformiad a ddatblygir ac a gweithredir mewn rhannau eraill o'r Gwasanaeth Sifil a'r sector cyhoeddus yn ehangach, a'r sector preifat. Yn seiliedig ar dystiolaeth o'r hyn sydd wedi gweithio'n dda mewn manau eraill, byddwn yn parhau i gydweddu ag arferion da ac yn mabwysiadu agwedd newydd at reoli perfformiad o 1 Gorffennaf 2018 ymlaen. Bydd hyn yn creu cysylltiad agos rhwng amcanion personol a chyflawni Ffyniant i Bawb: y Strategaeth Genedlaethol a themâu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Bydd yr agwedd hon yn canolbwyntio ar gryfderau gweithwyr ac yn cynnwys sgysiaau hyfforddi rheolaidd rhwng rheolwyr llinell ac unigolion.

Bydd proses dau gam ar gyfer delio ag unrhyw faterion yn gysylltiedig â pherfformiad, os bydd rhai yn codi, yn parhau. Mae'r cam cyntaf yn defnyddio cynlluniau gwella perfformiad penodol a mesuradwy i fynd i'r afael ag unrhyw faterion a fydd yn dod i'r amlwg mewn perthynas â pherfformiad. Mae'r rhain yn cael eu hadolygu'n fisol am hyd at chwe mis, ac mae uwch-reolwyr yn cael diweddariadau yn rheolaidd. Os nad oes llawer o welliant wedi'i weld, neu ychydig iawn o welliant, gall gweithdrefnau tanberfformio ffurfiol gael eu rhoi ar waith yn ystod yr ail gam. Mae'r gweithdrefnau hyn yn gweithredu yn unol â chanllawiau ACAS.

Argymhelliad 12. Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylid cynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â nifer yr holl staff yn Llywodraeth Cymru sy'n ennill dros £100,000 o fewn blwyddyn yng nghyfrifon cyfunol Llywodraeth Cymru yn ogystal â'u cynnwys yn y polisi tâl a gyhoeddir ar wahân. Rydym yn argymhell y cyhoeddir y wybodaeth hon ar yr un pryd â'r cyfrifon archwiledig.

Bydd y tabl o staff Llywodraeth Cymru sy'n ennill dros £100,000 yn cael ei gynnwys yng Nghyfrifon Blyneddol 2017-18 a'r datganiad ar bolisiau tâl, a fydd yn cael eu cyhoeddi'r un pryd â'r cyfrifon.

Argymhelliad 13. Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod datgeliadau yn y datganiadau ariannol ar gyllideb ac alldro Llywodraeth Cymru yn glir ac yn dryloyw.

Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn ymdrechu i ddarparu adroddiadau clir a thryloyw ar alldro yn y Datganiad ar Alldro yr Adroddwyd Arno sy'n rhan allweddol o'r cyfrifon blyneddol. Fodd bynnag, mae'r broses adrodd bresennol yn gallu bod yn gymhleth yn sgil y gofynion i ymdopi o fewn Cwmpas y gyllideb a'r gyllideb DEL. Er gwaethaf hyn, eir i'r afael â'r mater hwn drwy gysoni'r gwaith ar Gyfrifon a'r gyllideb sydd ar y gweill ar hyn o bryd.